

Kontrollakt nr 12.2-4/12 26.04.2016

OÜ Järve Biopuhastus riigihangete korraldamise kontrollimise kohta

Kontrollimise alus:	Rahandusministeeriumi 30.11.2015 kiri nr 12.2-4/16075
Kontrolliobjekti nimetus:	OÜ Järve Biopuhastus
Kontrolliobjekti registrikood:	10854476
Kontrolliobjekti juhi nimi ja ametinimetus:	Vladislav Korzanov, juhatuse liige
Kontrollitav ajavahemik:	01.01.2014 – 31.12.2014
Kontrolli käigus andsid selgitusi:	juhatuse liige Vladislav Korzanov, finantsjuht Tõnis Tamm, hankejuht-jurist Rain Korjus ja tehnoloog-kvaliteedijuht Madli Sarv

1. Kontrollimise eesmärk ja ulatus

- 1.1. Kontrollimisele kuulus OÜ Järve Biopuhastus (edaspidi ka hankija) riigihangete korraldamisel riigihangete seaduses (edaspidi RHS) sätestatud nõuetest kinnipidamine ajavahemikul 01.01.2014 - 31.12.2014.
- 1.2. Kontrollimise eesmärgiks oli mh tuvastada, kas hankija on korraldanud nõuetekohased riigihankemenetlused (lihthanked, hankemenetlused jm); järginud riigihanke osadeks jaotamisel osadeks jaotamise korda; sõlminud ja muutnud hankelepinguid nõuetekohaselt; valinud erandlikud hankemenetluse liigid (väljakuulutamisetähtaeg ja väljakuulutamise läbirääkimistega hankemenetlused) õiguspäraselt ning järginud RHS § 3 sätestatud riigihanke korraldamise üldpõhimõtteid.
- 1.3. Kontrollitaval ajavahemikul on OÜ Järve Biopuhastus elektroonilise riigihangete registri (edaspidi ka RHR) kaudu korraldanud 23 riigihanget, millest 14 avatud hankemenetlusega riigihanget, 5 lihthanget, 1 väljakuulutamisetähtaegiga läbirääkimistega hankemenetlusega riigihanget ja 3 minikonkurssi raamlepingu alusel.
- 1.4. OÜ Järve Biopuhastus riigihangete korraldamist reguleerib 05.09.2012 OÜ Järve Biopuhastus juhatuse liikme käskkirjaga nr 1-2D/250 kinnitatud hankekord.
- 1.5. RHS-is sätestatud korrast kinnipidamist on kontrollitud OÜ Järve Biopuhastus 2014. aasta raamatupidamise väljavõtte, RHR-is avaldatud teabe ja OÜ Järve Biopuhastus poolt edastatud dokumentide ning selgituste alusel.

- 1.6. Käesolevas dokumendis esitatud soetuste maksumused on märgitud ilma käibemaksuta.
- 1.7. Kontrollakti projekt edastati hankijale tutvumiseks ja vastuväidete esitamiseks 15.04.2016. Hankija edastas 26.04.2016 Rahandusministeeriumile kirja nr 4-3.4/326-2, milles teatas, et hankijal puuduvad märkused ja vastuväiteid kontrollakti projekti sisu kohta.

2. Riigihangete seaduses sätestatud korrast kinnipidamise kontrollimine

2.1. Pakkumuste elektrooniline menetlemine

OÜ Järve Biopuhastus korraldas RHR-ist nähtuvalt 2014. aastal kokku 23 riigihanget, millest elektroonilise riigihankena korraldati 12 riigihanget. Läbiviidud riigihangete tulemusel sõlmitud hankelepingute kogumaksumus oli 2 378 154,22 eurot ning sellest e-hangete tulemusel sõlmitud lepingu kogumaksumus 359 680,9 eurot, s.o. 15,1% RHR-i kaudu 2014. a korraldatud riigihangete rahalisest kogumahust.

RHS § 55 lg 7 kohaselt peab hankija võimaldama pakkumuste ja taotluste elektroonilist esitamist vähemalt 50 % ulatuses hankija eelarveaastal planeeritavate riigihangete rahalisest mahust.

OÜ Järve Biopuhastus ei täitnud 2014. aastal RHS § 55 lg 7 sätestatud nõuet, mille kohaselt tuleb vähemalt 50 % hankija eelarveaastal planeeritavatest riigihangetest korraldada elektrooniliselt (e-menetlusena).

2.2. Maksuvõlgade puudumise kontrollimine

RHR-ist ei nähtu, et OÜ Järve Biopuhastus oleks teostanud RHS § 38 lg 1 p 4 ja lg 1¹ alusel maksuvõlgade puudumise päringuid vabalt valitud kuupäeva seisuga enne hankelepingute sõlmimist järgmistes avatud hankemenetlusega riigihangetes: nr 153132 „Kohtla-Järve piirkonna ühisveevarustuse renoveerimine. Kallutava kasti ja tõstukiga sõiduki soetamine“, nr 150783 „Emulsioonpolümeeride ostmise“ ja nr 148881 „Struktuuraine ostmise“.

Selgitame, et lisaks hankemenetluse algamise päeva seisuga maksuvõlgade puudumise kontrollimisele (RHS § 38 lg 1 p 4 alusel) kohustub hankija kontrollima maksuvõlgade puudumist ka vabalt valitud päeva seisuga enne hankelepingu sõlmimist (RHS § 38 lg 1¹).

Hankija selgitas Rahandusministeeriumile, et juhul kui hankijal ei ole tehnilistel põhjustel võimalik RHR-i pääseda, et kontrollida maksuvõlgade puudumist nt enne hankelepingu sõlmimist, kontrollib hankija maksuvõlgade puudumist avalikest andmebaasidest (nt Maksu- ja Tolliameti ning Äriregistri andmebaasist).

Selgitame, et maksuvõlgade puudumist tuleks hankija igal juhul kontrollida RHR-i päringusüsteemi kaudu, kuna üksnes RHR-i kaudu päringu teostamisel on tagatud, et päringu tulemus vastab RHS § 38 lg 1 p 4 sätestatud maksuvõla definitsioonile (mitte maksuvõla definitsioonile maksukorralduse seaduse tähenduses vms).

Riigihangete nr 153132, nr 150783 ja nr 148881 korraldamisel ei teostanud hankija maksuvõlgade puudumise kontrolli vabalt valitud kuupäeva seisuga enne hankelepingute sõlmimist RHS § 38 lg 1 p 4 tähenduses ja RHS § 38 lg 1¹ alusel.

3. Järeldused

OÜ Järve Biopuhastus poolt on kontrollitaval ajavahemikul riigihangete korraldamine toimunud valdavas osas kooskõlas RHS-is sätestatuga. Kontrollimise käigus tuvastati kõrvalekaldumisi RHS-is sätestatud korrast seoses e-menetluste nõutavas mahus korraldamata jätmisega ja maksuvõlgade puudumise kontrollimisega. Tuvastatud kõrvalekalded on käsitletavad üksikjuhtumitena.

4. Tähelepanekud ja soovitus

4.1. Joogi- ja põhjavee analüüsimise teenuse tellimine

OÜ Järve Biopuhastus tasus 2014. aastal Terviseametile joogi- ja põhjavee proovide võtmise ning analüüsimise eest 69 961,35 eurot Tervisekaitseinspeksiooniga (Terviseamet) 2007. aastal tähtajatult sõlmitud hankelepingu nr 247 alusel. Hankelepingu nr 247 sõlmimiseks riigihanget ei korraldatud.

Hankija selgitas, et Ida-Virumaal pakub joogi- ja põhjavee mikrobioloogiliste analüüside teenuseid kogu soovitud teenuste ulatuses üksainus pakkuja, kelleks on Terviseamet.

Märgime, et laboriteenused on CPV määruse VI lisas nimetatud teenused, mis kuuluvad tellimisele üldises korras.

Selgitame, et juhul kui tehnilistel, kunstilistel või ainuõiguse kaitsega seotud põhjustel saab hankelepingu sõlmida ainult ühe pakkujaga, võib hankija korraldada väljakuulutamisetähtaegustega hankemenetluse RHS § 94 lg 1 p 3 alusel. RHS § 94 lg 1 p 3 alusel hankemenetluse korraldamine on õiguspärane üksnes juhul, kui esineb ainult üks pakkuja, kes on nt tehnilistel põhjustel suuteline hankelepingut täitma.

Seega tuleb hankijal ülalnimetatud hankelepingu lõppemisel ning laboriteenuse uuesti tellimisel korraldada riigihanke menetlus. Erandliku hankemenetluse RHS § 94 lg 1 p 3 alusel võib hankija korraldada üksnes juhul, kui täidetud on RHS § 94 lg 1 p 3 sätestatud eeldused.

Juhime tähelepanu, et Tervisekaitseinspeksiooniga (Terviseamet) 2007. aastal sõlmitud hankeleping on tähtjatu. RHS-i kohaselt ei ole tähtjatu lepingute sõlmimine keelatud, kuid võttes arvesse Euroopa Kohtu praktikat (vt lahend asjas C-454/06) ning asjaolu, et tähtjatu riigihankelepingute sõlmimise praktika on riigihankeid reguleerivate ühenduse õigusnormide süsteemile ja eesmärgile iseenesest võõras, ei soovita Rahandusministeerium tähtjatu hankelepinguid sõlmida. Selline praktika võib aja jooksul kahjustada võimalike teenuseosutajate vahelist konkurentsi ja takistada riigihanke menetluse avalikustamist puudutavate riigihankeid reguleerivate ühenduse direktiivide kohaldamist.

4.2. Reo-, heitvee ja õhuproovide analüüsimise teenuse tellimine

OÜ Järve Biopuhastus tasus 2014. aastal Eesti Keskkonnauuringute Keskus OÜ-le reo-, heitvee ja õhuproovide võtmise ning analüüsimise teenuse eest kokku 116 572,64 € 01.10.2007 (tähtajatult) sõlmitud hankelepingu nr 279 (laboriteenuse osutamine, reo- ja heitvee proovide võtmine/analüüside tegemine jms) ning 23.01.2008 (tähtajatult) sõlmitud hankelepingu nr 311 (veeproovide võtmine ja analüüsimine) alusel. Hankelepingute sõlmimiseks riigihanget ei korraldatud.

Märgime, et laboriteenused on CPV määruse VI lisas nimetatud teenused, mis kuuluvad tellimisele üldises korras.

Kuna laboriteenuste tellimise vajadus on hankijal regulaarne, tuleb laboriteenuse eeldatava maksumuse määramisel lähtuda RHS § 21 lg 2 regulatsioonist, st teenuse eeldatava maksumuse määramisel tuleb arvestada teenuse 12 kuu/eelarveaasta kogumaksumusega. Juhul kui teenuse eeldatav maksumus ületab riigihanke piirmäära (40 000 € ilma k/m-ta), tuleb võrgustikusektori hankijal (RHS § 10 lg 3) korraldada teenuse tellimiseks lihthange RHS § 15 lg 1 p 2, 16 lg 4 ja § 18² lg 2 kohaselt.

Positiivsest aspektist märgime, et käesoleval hetkel on hankijal laboriteenuse tellimise riigihangete ettevalmistamisel, mis planeeritakse välja kuulutada käesoleval aastal. Hankija selgituste kohaselt hõlmab ettevalmistatava laboriteenuste hanke hankeese proovivõttu ja analüüside tegemist kogu seiratavast veest (s.h reo-, heit-, pinna-, mere-, põhja- ja

joogiveest) ning õhust. Ettevalmistamisel oleva laboriteenuste riigihanke hankeese kattub mõlema eelnimetatud hankelepingu (nr 279 ja nr 311) esemega.

(allkirjastatud digitaalselt)

Kati Orgmets
osakonnajuhataja asetäitja
riigihangete ja riigiabi osakond

Kontrollija:

Madli Juhani
jurist riigihangete järelevalve alal
riigihangete ja riigiabi osakond
611 3931; madli.juhani@fin.ee